

การวิเคราะห์ความคิดเห็นนักท่องเที่ยวและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวแชงสุภาพ
จังหวัดระนอง : แนวทางสู่การส่งเสริมการท่องเที่ยวแชงสุภาพ

The Analysis of Tourists' Opinions and Studies Regarding Hot Spring Tourism
in Ranong Province: Guidelines for Promoting Health Tourism

พรทิพย์ บุญเที่ยงธรรม¹ มนต์ศิระ จรูญสิทธิ์² ยური โชคสวนทรัพย์³ ศิริพร อำไพลาภสุข⁴ ภควดี วรรณพฤษ⁵
Pornthip Boontheingtham, Monsira Jaroonsit, Yuwaree Choksuanasap, Siriporn Ampailapsuk,
Pakawadee Vanapruk

บทคัดย่อ (Abstract)

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการท่องเที่ยวแชงสุภาพในจังหวัดระนอง และสังเคราะห์แนวทางส่งเสริมการท่องเที่ยวแชงสุภาพของจังหวัดระนอง โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากเว็บไซต์ TripAdvisor และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในช่วง 15 ปีที่ผ่านมา และใช้เทคนิคการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นบวก ได้แก่ บรรยากาศธรรมชาติที่ร่มรื่น ความสะอาดของน้ำแร่ ความสะดวกในการเดินทาง และสิ่งอำนวยความสะดวก ขณะที่ ความคิดเห็นเชิงลบ ได้แก่ ปัญหาที่จอดรถไม่เพียงพอ ความแออัดของสถานที่ และคุณภาพน้ำแร่ที่แตกต่างกัน สำหรับการสังเคราะห์แนวทางส่งเสริมการท่องเที่ยวแชงสุภาพของจังหวัดระนองจากงานวิจัยที่มีอยู่ สามารถแบ่งออกได้ 6 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการตลาด 2) ด้านการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว 3) ด้านการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยว 4) ด้านการบริหารจัดการ 5) ด้านการสร้างภาพพจน์ให้แก่นักท่องเที่ยว และ 6) ด้านการรักษาคุณภาพบ่อน้ำพุร้อน ผลการวิจัยนี้สามารถใช้เป็นแนวทางพัฒนาการท่องเที่ยวแชงสุภาพของจังหวัดระนองให้ยั่งยืนและสอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยวในปัจจุบัน

คำสำคัญ (Keywords) : แชงสุภาพ; การท่องเที่ยวแชงสุภาพ; ความคิดเห็นนักท่องเที่ยว

Received: 2025-02-18 Revised: 2025-03-02 Accepted: 2025-03-04

¹ อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรการท่องเที่ยวและธุรกิจอีเวนต์ คณะการท่องเที่ยวและการโรงแรม มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต Lecturer, Faculty of Tourism and Hospitality, Dhurakij Pundit University, Bangkok, Thailand. E-mail: pornthip.boon@dpu.ac.th

² อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรการท่องเที่ยวและธุรกิจอีเวนต์ คณะการท่องเที่ยวและการโรงแรม มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต Lecturer, Faculty of Tourism and Hospitality, Dhurakij Pundit University, Bangkok, Thailand. E-mail: jaroonsit@yahoo.com

³ คณบดี และอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรการท่องเที่ยวและธุรกิจอีเวนต์ สาขาวิชาการท่องเที่ยวและธุรกิจอีเวนต์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต Dean and Lecturer of Tourism and Event Business Dhurakij Pundit University, Bangkok, Thailand. E-mail: yuwaree.cho@gmail.com

⁴ หัวหน้าหลักสูตรปริญญาตรี สาขาวิชาการท่องเที่ยวและธุรกิจอีเวนต์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต Lecturer Head of Bachelor's Program in Tourism and Event Business, Dhurakij Pundit University, Bangkok, Thailand. E-mail: siriporn.amp@dpu.ac.th

⁵ อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรการท่องเที่ยวและธุรกิจอีเวนต์ คณะการท่องเที่ยวและการโรงแรม มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต Lecturer, Faculty of Tourism and Hospitality, Dhurakij Pundit University, Bangkok, Thailand. E-mail: pakawadee.van@dpu.ac.th

Abstract

This study aimed to analyze tourists' opinions on hot spring tourism in Ranong province and synthesize strategies to promote health tourism. The data was collected from reviews on TripAdvisor and relevant research over the past 15 years. The study employed document analysis and content analysis methods.

The findings indicated that positive factors included a relaxing natural atmosphere, clean mineral water, convenient transportation, and sufficient facilities. In contrast, obstacles included limited parking, overcrowding, and inconsistent water quality. The study proposed six key areas for developing health tourism in Ranong: 1) Marketing, 2) Tourism site development, 3) Resource management, 4) Administration, 5) Tourist satisfaction, and 6) Hot spring water quality. These findings served as recommendations to enhance the sustainability and alignment of Ranong's health tourism with current tourist demands.

Keywords: hot springs; health tourism; tourist opinions

บทนำ (Introduction)

ในปัจจุบัน อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวถือเป็นปัจจัยสำคัญที่ขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ โดยสร้างรายได้ในระดับที่มีนัยสำคัญ นอกจากนี้ การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพยังได้รับการส่งเสริมอย่างแพร่หลาย เนื่องจากประชาชนหันมาให้ความสำคัญกับการดูแลสุขภาพมากขึ้น (สิริธรรม บุญดำ, 2566: 2) หนึ่งในรูปแบบการท่องเที่ยวที่มีศักยภาพและควรได้รับการสนับสนุนในบริบทของการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพคือการท่องเที่ยวน้ำพุร้อน (Hot Spring Tourism) ซึ่งกำลังเป็นที่นิยมในหมู่คนรุ่นใหม่ (รักพงษ์ ขอลือ, 2564: 2) การท่องเที่ยวน้ำพุร้อนมุ่งเน้นการใช้เวลาว่างเพื่อพักผ่อนในสถานที่ที่มีสภาพแวดล้อมสวยงาม โดยนักท่องเที่ยวสามารถทำกิจกรรมที่ส่งเสริมสุขภาพ เช่น การอาบน้ำแร่หรือแช่น้ำแร่ร้อน ซึ่งมีส่วนช่วยฟื้นฟูสุขภาพกายและจิตใจ (ศุภลักษณ์ พินิจภูวดล, 2566: 3) ทั้งนี้ การเข้าถึงข้อมูลผ่านช่องทางออนไลน์ที่สะดวกรวดเร็ว ช่วยกระตุ้นความสนใจของนักท่องเที่ยวต่อการท่องเที่ยวประเภทนี้ในวงกว้าง

จังหวัดระนองเป็นจังหวัดที่มีชื่อเสียงในด้านการท่องเที่ยวน้ำพุร้อนมาเป็นระยะเวลาหลายสิบปี และมีธุรกิจที่พักแรมหลายแห่งที่ให้บริการอาบน้ำแร่ภายในโรงแรม รวมถึงมีการประชาสัมพันธ์ของหน่วยงานต่างๆ อย่างต่อเนื่อง ด้วยความสำคัญของการท่องเที่ยวน้ำพุร้อน ทำให้มีนักวิชาการจำนวนมากสนใจศึกษาเกี่ยวกับการท่องเที่ยวน้ำพุร้อนของจังหวัดระนองกันมากขึ้นในช่วงระยะเวลาสิบปีที่ผ่านมา อย่างไรก็ตาม จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่า งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการท่องเที่ยวน้ำพุร้อนของจังหวัดระนองยังขาดการบูรณาการหรือการวิเคราะห์องค์ความรู้ที่มีอยู่เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวน้ำพุร้อนของจังหวัดระนอง โดยหากนำองค์ความรู้จากงานวิจัยที่มีอยู่ มาวิเคราะห์ร่วมกับแหล่งข้อมูลที่รวบรวมความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการท่องเที่ยวน้ำพุร้อนของจังหวัดระนอง เช่น TripAdvisor องค์ความรู้ที่น่าจะก่อให้เกิดมากขึ้นต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพประเภทน้ำพุร้อนของจังหวัด เนื่องจากเป็น การบูรณาการองค์ความรู้จากหลายๆ เรื่องเข้าด้วยกัน อีกทั้งความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวอาจมีมุมมองและประสบการณ์ที่หลากหลาย การวิเคราะห์เชิงบูรณาการดังกล่าว จะช่วยให้องค์กรหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้าใจจุดเด่นและปัญหาของแหล่งท่องเที่ยวได้มากขึ้น เพื่อปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยว การบริการ และสิ่งอำนวยความสะดวก

ความสะดวกให้เหมาะสมยิ่งขึ้น ซึ่งจะช่วยให้ผู้เดินทางท่องเที่ยว และส่งผลเชิงบวกต่อการเติบโตของเศรษฐกิจในระดับจังหวัดและรายได้จากการท่องเที่ยวโดยรวม

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวบ่อน้ำพุร้อนของจังหวัดระนอง โดยใช้ข้อมูลทฤษฎีจากเว็บไซต์ TripAdvisor โดยจำแนกความคิดเห็นออกเป็นความคิดเห็นเชิงบวกและเชิงลบ
2. เพื่อศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวบ่อน้ำพุร้อนของจังหวัดระนองในระยะ 15 ปี ที่ผ่านมา
3. เพื่อสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อประมวลเป็นแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพบ่อน้ำพุร้อนของจังหวัดระนอง

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. ขอบเขตของการวิจัย

1.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

งานวิจัยนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) โดยมุ่งศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวบ่อน้ำพุร้อนของจังหวัดระนอง โดยใช้ข้อมูลทฤษฎีจากเว็บไซต์ TripAdvisor และศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวบ่อน้ำพุร้อนของจังหวัดระนองในระยะ 15 ปี ที่ผ่านมา จากฐานข้อมูล TCI (Thailand Citation Index) และ Google Scholar หลังจากนั้น นำข้อมูลจากทั้ง 2 วัตถุประสงค์มาสังเคราะห์เพื่อประมวลเป็นแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพบ่อน้ำพุร้อนของจังหวัดระนอง

1.2 ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือแหล่งท่องเที่ยวประเภทบ่อน้ำพุร้อนในจังหวัดระนอง โดยผู้วิจัยเลือกศึกษาจากความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวและงานวิจัยที่ผ่านมาเกี่ยวกับบ่อน้ำพุร้อนในจังหวัดระนอง

1.3 ขอบเขตด้านพื้นที่

บ่อน้ำพุร้อนในจังหวัดระนอง

1.4 ขอบเขตด้านระยะเวลา

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลในช่วงวันที่ 20-25 มกราคม 2568

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยสร้างแบบสำรวจข้อมูลขึ้นมา (Survey Form) 2 ชุด จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง (นิรวิทย์ เมืองดิษฐ์ และ พรณิฉัย นิติโรจน์, 2560: 1263; รัฐวิษณุ เศรษฐยุกานนท์ และไตรรัตน์ จารุทัศน์, 2567: 205) โดยได้ทำการปรับปรุงเนื้อหาเพื่อให้ตรงกับวัตถุประสงค์การวิจัยในครั้งนี้ ชุดแรกใช้เก็บข้อมูลตามวัตถุประสงค์ข้อ 1 เช่นการวิเคราะห์ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวด้านบวกและด้านลบ และ ชุดที่สองใช้เก็บข้อมูลตามวัตถุประสงค์ข้อ 2 โดยเก็บข้อมูลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและบ่อน้ำพุร้อนจังหวัดระนองผู้วิจัยได้ทดลองใช้แบบสำรวจทั้ง 2 ชุด เพื่อทดลองเก็บข้อมูล พบว่า แบบสำรวจทั้ง 2 ชุดนี้สามารถเก็บข้อมูลได้ตรงตามวัตถุประสงค์การวิจัยทั้ง 2 ข้อ

3. การรวบรวมข้อมูล

สำหรับวัตถุประสงค์ข้อ 1 ผู้วิจัยเก็บรวบรวมความคิดเห็นด้านบวกและด้านลบของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวบ่อน้ำพุร้อนของจังหวัดระนองจาก Tripadvisor โดยเก็บย้อนหลังด้วยการรวบรวมข้อมูลความเห็นของนักท่องเที่ยวในช่วง 15 ปีที่ผ่านมา สำหรับวัตถุประสงค์ข้อ 2 ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากฐานข้อมูล TCI และ Google Scholar โดยเป็นผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและบ่อน้ำพุร้อนของจังหวัดระนอง และสืบค้นจากประเด็นที่สำคัญที่เกี่ยวข้องกับแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและบ่อน้ำพุร้อนจังหวัดระนอง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเชิงบวกและเชิงลบและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวบ่อน้ำพุร้อนของจังหวัดระนอง โดยจัดหมวดหมู่ของข้อมูล และใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) เช่น ความถี่และร้อยละ เพื่อนำเสนอข้อมูล

ผลการวิจัย (Research Results)

ตารางที่ 1 แสดงความคิดเห็นด้านบวกของท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวบ่อน้ำพุร้อนจังหวัดระนอง

ประเด็นความคิดเห็น	จำนวน ความ คิดเห็น	ร้อยละ	ตัวอย่างความคิดเห็น
1.บรรยากาศมีความร่ม รื่นสดชื่นเป็นธรรมชาติ	65	32.50	“บ่อแช่น้ำแร่ในผืนป่าอุทยานแห่งชาติร่มรื่น สะอาด สดชื่น” “บรรยากาศเหมาะสำหรับการพักผ่อนนั่งแช่น้ำ ร้อนผ่อนคลาย”
2.น้ำแร่มีความสะอาด	50	25	“น้ำร้อนน้ำแร่มีความสะอาดและให้เลือกหลาย สระ ดื่กลำธารน้ำเย็น” “บ่อน้ำแร่มีความสะอาดเหมาะกับการแช่เพื่อ สุขภาพ”
3.อากาศถ่ายเทสะดวก	38	19	“อากาศดีและถ่ายเทสะดวก “ “เป็นสถานที่เพื่อสุขภาพมีอากาศที่ดีมีความเป็น ธรรมชาติ”
4.เดินทางง่ายและ สะดวก	30	15	“เดินทางสะดวกเข้าถึงสถานที่ท่องเที่ยวได้ไม่ ยาก ” “เดินทางง่ายเพราะอยู่ใจกลางเมือง”

ประเด็นความคิดเห็น	จำนวน ความ คิดเห็น	ร้อยละ	ตัวอย่างความคิดเห็น
5.มีสิ่งอำนวยความสะดวกครบครัน	14	7	“มีสิ่งอำนวยความสะดวกมากมาย ทั้ง บ่อน้ำร้อน แบบแช่เท้า แช่ทั้งตัว มีที่อาบน้ำกลางแจ้ง” “มีสิ่งอำนวยความสะดวกพร้อมตั้งแต่ร้านอาหาร ที่พัก และเจ้าหน้าที่คอยดูแล”
6.พนักงานหรือเจ้าหน้าที่บริการดี	3	1.50	“เจ้าหน้าที่ให้บริการดีและดูแลเอาใจใส่มาก ” “เจ้าหน้าที่ดูแลด้านความสะอาดของสถานที่ได้ดี มาก”
รวม	200	100	

จากตารางที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเชิงบวกเกี่ยวกับการท่องเที่ยวบ่อน้ำพุร้อนของจังหวัดระนอง เช่น ด้านบรรยากาศมีความร่มรื่นสดชื่นเป็นธรรมชาติ คิดเป็นร้อยละ 32.50 รองลงมาด้านน้ำแร่มีความสะอาด คิดเป็นร้อยละ 25 ด้านอากาศถ่ายเทสะดวก คิดเป็นร้อยละ 19 ด้านการเดินทางง่ายและสะดวก คิดเป็นร้อยละ 15 ด้านมีสิ่งอำนวยความสะดวกครบครัน คิดเป็นร้อยละ 7 และด้านพนักงานหรือเจ้าหน้าที่บริการดี คิดเป็นร้อยละ 1.50 ตามลำดับ

ตารางที่ 2 แสดงการจัดหมวดหมู่ความคิดเห็นด้านบวกของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวบ่อน้ำพุร้อนจังหวัดระนอง

หมวดหมู่ความคิดเห็นด้านบวก	ความถี่ (จำนวน คน)	ร้อยละ
1.ด้านสถานที่และบรรยากาศ (physical environment)		
1.1 บรรยากาศมีความร่มรื่น	153	76.5
1.2 บรรยากาศมีความเป็นธรรมชาติ		
1.3 อากาศถ่ายเทสะดวก		
1.4 บ่อแช่น้ำร้อนมีความสะอาด		
2.ด้านการเข้าถึง (accessibility)	30	15
2.1 เดินทางง่ายและสะดวก		
3.ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก (facilities)	14	7
3.1 มีสิ่งอำนวยความสะดวกครบครัน		
3.2 มีร้านอาหารคอยบริการ		

หมวดหมู่ความคิดเห็นด้านบวก	ความถี่ (จำนวน คน)	ร้อยละ
4.ด้านพนักงานและการบริการ (employees and services) 4.1 พนักงานหรือเจ้าหน้าที่บริการดี 4.2 พนักงานหรือเจ้าหน้าที่มีความเอาใจใส่	3	1.5
Total	200	100

จากตารางที่ 2 แสดงการจัดหมวดหมู่ความคิดเห็นด้านบวกของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวบ่อน้ำพุร้อนจังหวัดระนอง สามารถจัดหมวดหมู่ได้ 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านสถานที่และบรรยากาศมากที่สุด โดยมีความคิดเห็นด้านนี้ คิดเป็นร้อยละ 76.5 2)หมวดหมู่ด้านการเดินทาง คิดเป็นร้อยละ 15 3) หมวดหมู่ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก คิดเป็นร้อยละ 7 และ 4) หมวดหมู่ด้านการบริการ คิดเป็นร้อยละ 1.5 ตามลำดับ

ตารางที่ 3 แสดงความคิดเห็นด้านลบของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวบ่อน้ำพุร้อนจังหวัดระนอง

รายละเอียดความคิดเห็น	จำนวน คน	ร้อยละ	ตัวอย่างความคิดเห็นด้านลบของนักท่องเที่ยว
1.สถานที่จอดรถไม่เพียงพอ	5	33.36	“ที่จอดรถน้อยและไม่เพียงพอ” “สถานที่จอดรถไม่เพียงพอในกรณีที่นักท่องเที่ยวมีจำนวนมาก”
2.น้ำแร่บางบ่อไม่ร้อนมากพอ	4	26.67	“มีบริการบ่อน้ำร้อนให้เล่น มีบางบ่อที่ไม่ร้อนมากพอ”
3.สถานที่บางจุดมีความคับแคบ	3	20	“สถานที่ค่อนข้างจะแคบไปหน่อย แต่จัดสถานที่แยกอย่างชัดเจน”
4.น้ำแร่บางบ่อร้อนมากเกินไปจนไม่สามารถแช่ได้	2	13.30	“มีบริการบ่อน้ำร้อนให้เล่น มีบ่อที่ไม่ร้อนมากน้ำบางบ่อมีอุณหภูมิที่สูงเกินไปจนไม่สามารถแช่ได้”
5.พนักงานหรือเจ้าหน้าที่บริการไม่ดี	1	6.67	“น้ำพุร้อนแห่งนี้ ขาดการดูแลรักษาเจ้าหน้าที่ขาดการดูแลเอาใจใส่”
รวม	15	100	

จากตารางที่ 3 แสดงความคิดเห็นด้านลบของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวบ่อน้ำพุร้อนจังหวัดระนอง ทั้ง 10 แห่ง พบว่า ความคิดเห็นนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความคิดเห็น ด้านสถานที่จอดรถไม่เพียงพอคิดเป็นร้อยละ 33.36 รองลงมา ด้านน้ำแร่บางบ่อไม่ร้อนมากพอ คิดเป็นร้อยละ 26.67 รองลงมาด้านสถานที่บางจุดมีความคับแคบ คิดเป็นร้อยละ 20 รองลงมาด้านน้ำแร่บางบ่อร้อนมากเกินไปจนไม่สามารถแช่ได้ คิดเป็นร้อยละ 13.30 และด้านพนักงานหรือเจ้าหน้าที่บริการไม่ดี คิดเป็นร้อยละ 6.67 ตามลำดับ

ตารางที่ 4 แสดงการจัดหมวดหมู่ความคิดเห็นด้านลบของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวบ่อน้ำพุร้อนจังหวัดระนอง

ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวด้านลบแยกตามหมวดหมู่	ความถี่ (จำนวน คน)	ร้อยละ
1.ด้านสถานที่		
1.1 สถานที่จอดรถไม่เพียงพอ	8	53.33
1.2 สถานที่บางจุดมีความคับแคบ		
2.ด้านกายภาพ	6	40
2.1 น้ำแร่บางบ่อไม่ร้อนมากพอ		
2.2 น้ำแร่บางบ่อร้อนมากเกินไปไม่สามารถแช่ได้		
3.ด้านการบริการ	1	6.67
3.1 พนักงานหรือเจ้าหน้าที่บริการไม่ดี		
Total	15	100

จากตารางที่ 4 แสดงการจัดหมวดหมู่ความคิดเห็นด้านลบของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวบ่อน้ำพุร้อนจังหวัดระนอง ทั้ง 10 แห่ง โดยแบ่งเป็น 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านสถานที่มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 53.33 2) หมวดหมูด้านกายภาพคิดเป็นร้อยละ 40 และ 3) หมวดหมูด้านการบริการ คิดเป็นร้อยละ 6.67 ตามลำดับ

ตารางที่ 5 แสดงการจำแนกประเภทงานวิจัยที่เผยแพร่ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวบ่อน้ำพุร้อนของจังหวัดระนอง

ประเภทงานวิจัยที่เผยแพร่	จำนวนเรื่อง(ร้อยละ)
1.บทความวิจัยในฐานข้อมูล TCI (Thailand Citation Index)	8(57.14%)
2.รายงานการวิจัย (research reports)	3 (21.43%)
3.วิทยานิพนธ์ (theses)	2 (14.29%)
4. รายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการ (conference proceedings)	1 (7.14%)
รวม	14 (100%)

จากตารางที่ 5 แสดงการจำแนกประเภทงานวิจัยที่เผยแพร่ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวบ่อน้ำพุร้อนของจังหวัดระนอง พบว่าสามารถแยกประเภทงานวิจัยที่เผยแพร่ได้ 4 ประเภท ได้แก่ 1) บทความวิจัยฐานข้อมูล TCI (Thailand Citation Index) มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 57.14 2) รายงานการวิจัย คิดเป็นร้อยละ 21.43 3) วิทยานิพนธ์ (theses)คิดเป็นร้อยละ 14.29 4) การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ (Conference) คิดเป็นร้อยละ 7.14 ตามลำดับ

ตาราง 6 แสดงการแยกหัวข้อที่ศึกษาจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวบ่อน้ำพุร้อนของจังหวัดระนอง

หัวข้อที่ศึกษา	จำนวนเรื่อง
1.ด้านการบริหารจัดการและการตลาด	6
2. ด้านการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและ ด้านทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว	5
3. ปัจจัยด้านความพึงพอใจ	2
4.ด้านคุณภาพของบ่อน้ำร้อน	1
รวม	14

จากตารางที่ 6 แสดงการแยกหัวข้อและจำนวนเรื่องที่ศึกษาจากงานวิจัยเกี่ยวกับการท่องเที่ยวบ่อน้ำพุร้อนของจังหวัดระนองพบว่า สามารถแยกได้ทั้งหมด 4 หัวข้อ จาก 14 งานวิจัย ได้แก่ 1) ด้านการบริหารจัดการและการตลาดจำนวน 6 เรื่อง 2) ด้านการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและ ด้านทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยวจำนวน 5 เรื่อง 3) ปัจจัยด้านความพึงพอใจ จำนวน 2 เรื่อง และ 4) ด้านคุณภาพของบ่อน้ำร้อนจำนวน 1 เรื่อง ตามลำดับ

ตารางที่ 7 แสดงการวิเคราะห์จำแนกตามวิธีการศึกษาและจำนวนของงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวบ่อน้ำพุร้อนของจังหวัดระนอง

วิธีการศึกษา	จำนวนเรื่อง(ร้อยละ)
วิจัยเชิงปริมาณ	6 (42.85%)
วิจัยเชิงผสมผสาน	5(35.71%)
วิจัยเชิงคุณภาพ	2(14.28%)
วิจัยเชิงเอกสาร	1(7.16%)
รวม	14 (100%)

จากตารางที่ 7 แสดงการวิเคราะห์จำแนกตามวิธีการศึกษาและจำนวนของงานวิจัยพบว่า มีวิธีการศึกษา 4 ประเภทได้แก่ 1) วิจัยเชิงปริมาณมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 42.85 2) วิจัยเชิงผสมผสานคิดเป็นร้อยละ 35.71 3) วิจัยเชิงคุณภาพคิดเป็นร้อยละ 14.28 และ 4) วิจัยเชิงเอกสารคิดเป็นร้อยละ 7.16

จากข้อมูลที่มาของงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพบ่อน้ำพุร้อนของจังหวัดระนองที่ผ่านมา ดังแสดงในตารางที่ 5 ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลโดยสังเคราะห์องค์ความรู้ที่สำคัญสำหรับแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของจังหวัดระนองในด้านต่างๆไว้ 6 ประเด็น ดังนี้

ตารางที่ 8 การสังเคราะห์แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของจังหวัดระนองจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ประเด็น	แหล่งข้อมูล	แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวบ่อน้ำพุร้อนและการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของจังหวัดระนอง
1.ด้านการตลาด	จิตพิสุทธิ์ หงษ์ขจร (2560: 107); ชยาภรณ์ อีระเวชพลกุล และ ไพฑูรย์ เจตธำรงชัย (2561: 97); วรรณพร พุทธภูมิพิทักษ์ และคณะ (2566: 175).	ผลการวิจัยเสนอให้ทางจังหวัดควรส่งเสริมทำกลยุทธ์การตลาดให้มีความน่าดึงดูดใจให้มากขึ้น เช่น 1.เพิ่มโครงการส่งเสริมด้านการท่องเที่ยวบ่อน้ำพุร้อนหรือการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ตลอดทั้งปี โดยนำลักษณะเด่นของการแช่บ่อน้ำพุร้อนและการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ มาใช้ในการโฆษณา 2.หน่วยงานที่เกี่ยวข้องของระนองควรประชาสัมพันธ์และโฆษณาควรทำอะไรด้านเชิญชวนให้มาท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพจังหวัดระนอง
2.ด้านการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวบ่อน้ำพุร้อน	นิรวิทย์ เมืองดิษฐ์ และ พรรณิฉัย นิติโรจน์ (2560: 1265); นัทธพงศ์ เพชรฉวี (2563: 2312); บุปผา วงษ์พันธุ์ทา และคณะ (2563: 65)	ผลการวิจัยเสนอให้ภาครัฐและผู้ประกอบการธุรกิจควรร่วมมือกันในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวบ่อน้ำพุร้อน เช่น 1.หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและภาคธุรกิจควรร่วมมือกันและช่วยกันพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวบ่อน้ำพุร้อนให้มีความยั่งยืนทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยใช้หลักของการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนมาประยุกต์ใช้ 2. ทางจังหวัดควรทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัด เพื่อให้การพัฒนาและการดำเนินงานเป็นไปในทิศทางเดียวกัน และมีระบบการติดตามผลของการดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์
3.ด้านทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว	ธนิชชา ชัยชีवालประทีป (2566: 92); บุปผา วงษ์พันธุ์ทา และคณะ (2563: 66)	ผลงานวิจัยเสนอว่าภาครัฐและผู้ประกอบการธุรกิจ และคนในชุมชนควรช่วยกันอนุรักษ์ทรัพยากรของแหล่งท่องเที่ยว ช่วยกันหาแนวทางเพื่อลดผลกระทบเชิงลบที่มาจากกิจกรรมการท่องเที่ยว อีกทั้งควรมีการณรงค์ให้ทุกภาคส่วนช่วยกันอนุรักษ์ทรัพยากรของ

ประเด็น	แหล่งข้อมูล	แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวบ่อน้ำพุร้อนและการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของจังหวัดระนอง
		แหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพให้คงอยู่ต่อไปอย่างยั่งยืน
4.ด้านการบริหารจัดการ	เอี่ยมทิพย์ ศรีทอง (2558: 193); อรชา สกุลสิงห์ และคณะ (2554: 80) อมรรัตน์ พรหมแสง(2565: 18)	ผลงานวิจัยเสนอให้หน่วยงานภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการจัดทำแผนงานหรือการวางแผนเพื่อการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวบ่อน้ำพุร้อนในทุกมิติให้มีประสิทธิภาพควบคู่กับการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพอย่างเป็นรูปธรรม
5.ด้านการสร้างความพึงพอใจให้แก่นักท่องเที่ยว	สิริธรรม บุญคำ (2566: 34); รัฐวิทย์ เศรษฐยูกันนท์ และไตรรัตน์ จารุทัศน์ (2567: 213)	ผลงานวิจัยเสนอให้ผู้ประกอบการในของแหล่งท่องเที่ยวบ่อน้ำพุร้อนในจังหวัดระนองควรให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านสิ่งอำนวยความสะดวก การบริการ รวมถึงการจัดกิจกรรมเพื่อดึงดูดและสร้างความน่าสนใจให้แก่นักท่องเที่ยว เพื่อให้เกิดความพึงพอใจและกลับมาเยือนซ้ำในอนาคต
6.ด้านคุณภาพของน้ำในบ่อน้ำพุร้อน	กนกวรรณ เทพเลื่อน และกฤษฎี เรืองสมบัติ (2564: 127)	ผลงานวิจัยเสนอให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเข้าดูแลคุณภาพของน้ำในบ่อน้ำพุร้อนของแต่ละสถานที่ท่องเที่ยวให้มีคุณภาพ โดยเน้นเรื่องความสะอาดและมีแร่ธาตุที่สำคัญในการบำบัดส่งเสริมสุขภาพของนักท่องเที่ยวได้

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

ผลการวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์ความคิดเห็นนักท่องเที่ยวและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวบ่อน้ำพุร้อนของจังหวัดระนอง : แนวทางสู่การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ สามารถอภิปรายสรุปผลตามวัตถุประสงค์ทั้ง 3 ข้อ ดังนี้

ด้านความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวบ่อน้ำพุร้อนของจังหวัดระนองทั้งด้านบวกและด้านลบตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ผู้วิจัยพบว่า นักท่องเที่ยวแสดงความคิดเห็นด้านบวกส่วนใหญ่ในด้านสถานที่บรรยากาศ ด้านการเข้าถึง ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านการบริการของพนักงาน ส่วนความคิดเห็นด้านลบนักท่องเที่ยวแสดงความคิดเห็นในด้านสถานที่ ด้านกายภาพด้านการบริการผลวิจัยข้างต้นสอดคล้องกับงานวิจัยของสิริธรรม บุญคำ (2566: 34) พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ให้คำวิจารณ์เชิงบวกมากกว่าคำวิจารณ์เชิงลบ เนื่องจากบ่อน้ำพุร้อนรักษะวารินและบ่อน้ำพุร้อนพรรั้ง จังหวัดระนอง มีชื่อเสียง และได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทย และชาวต่างชาติ

ด้านศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวบ่อน้ำพุร้อนของจังหวัดระนองในระยะ 15 ปี ที่ผ่านมาตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ผู้วิจัยพบว่า มีประเภทยานิพนธ์ที่เผยแพร่ ได้แก่ บทความวิจัยฐานข้อมูล TCI

(Thailand Citation Index), รายงานการวิจัย, วิทยานิพนธ์ (theses), การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ (Conference) โดยมีหัวข้อวิจัยที่ศึกษาได้แก่ ด้านการบริหารจัดการและการตลาด, ด้านการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและด้านทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว, ปัจจัยด้านความพึงพอใจและด้านคุณภาพของบ่อน้ำร้อนโดยมีวิธีการได้แก่ศึกษาวิจัยเชิงปริมาณ, วิจัยเชิงผสมผสาน, วิจัยเชิงคุณภาพและวิจัยเชิงเอกสาร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของนิริวิทย์ เมืองดิษฐ์ และ พรณิฉัย นิติโรจน์ (2560: 1265) พบว่าได้ศึกษาด้านยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวบ่อน้ำพุร้อนบ้านพรุ้ง จังหวัดระนองรวมถึงศึกษาด้านงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแหล่งท่องเที่ยวบ่อน้ำพุร้อนในจังหวัดระนองรวมถึงการศึกษาแต่ละชนิดของงานวิจัยที่ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ด้านการสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อประมวลเป็นแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพบ่อน้ำพุร้อนของจังหวัดระนองตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 ผู้วิจัยพบว่า สามารถนำมาสังเคราะห์เป็นองค์ความรู้ที่สามารถนำไปเป็นแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของจังหวัดระนอง สามารถแบ่งได้เป็น 6 ประเด็น ได้แก่ 1.ด้านการตลาด 2.ด้านการพัฒนา 3.ด้านทรัพยากร 4.ด้านการจัดการ 5.ด้านปัจจัยความพึงพอใจ 6.ด้านคุณภาพจากบ่อน้ำพุร้อน ซึ่งสังเคราะห์มาจากงานวิจัยของ นันทพงศ์ เพชรฉวี (2563: 2311), เอื้อมทิพย์ ศรีทอง (2558: 187) และวรรณพร พุทธิภูมิพิทักษ์ และคณะ (2566: 177) ซึ่งพบว่า ได้ศึกษาด้านการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพเขตเทศบาลเมืองระนอง รวมถึงได้ศึกษาแนวทางส่งเสริมการท่องเที่ยวไม่ว่าจะเป็นในด้านการตลาด ด้านการพัฒนา ด้านการบริหารจัดการ

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย (Research Knowledge)

งานวิจัยนี้พบว่า มีนักวิจัยได้ศึกษาหัวข้อเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและบ่อน้ำพุร้อนจังหวัดระนอง จำนวน 14 เรื่อง โดยนำผลจากงานวิจัยมาสังเคราะห์เป็นองค์ความรู้ที่สามารถนำไปเป็นแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของจังหวัดระนอง สามารถแบ่งได้เป็น 6 ประเด็น ได้แก่ 1.ด้านการตลาด 2.ด้านการพัฒนา 3.ด้านทรัพยากร 4.ด้านการจัดการ 5.ด้านปัจจัยความพึงพอใจ 6.ด้านคุณภาพจากบ่อน้ำพุร้อนซึ่งองค์ความรู้เหล่านี้ผู้ประกอบการหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปพัฒนาแหล่งน้ำพุร้อนในทุกๆ ด้านจากความรู้ที่ได้จากการวิจัยให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

สำหรับผลข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งนี้มาจากผลการวิจัย 2 ประเด็นหลักคือ 1. ผลวิจัยเกี่ยวกับความคิดเห็นเชิงบวกและเชิงลบ และ 2. ผลการวิจัยจากการสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวบ่อน้ำพุร้อนจากความคิดเห็นเชิงบวกและเชิงลบจากนักท่องเที่ยว

ผลการวิจัยพบว่านักท่องเที่ยวแสดงความคิดเห็นในเชิงบวกในด้านต่อไปนี้ 1. ด้านสถานที่และบรรยากาศ 2. ด้านการเข้าถึง 3. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ดังนั้น ทางจังหวัดควรนำข้อเสนอแนะเชิงบวกเหล่านี้มาใช้เป็นจุดแข็งเพื่อสร้างภาพลักษณ์และใช้เพื่อประชาสัมพันธ์นักท่องเที่ยวเพื่อให้เดินทางมาท่องเที่ยวบ่อน้ำพุร้อนในจังหวัดระนอง เช่นดูแลพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกให้ดียิ่งขึ้นรวมถึงทำเส้นทางมาท่องเที่ยวได้ง่ายและสะดวกขึ้น สำหรับความคิดเห็นเชิงลบหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในจังหวัดควรนำความคิดเห็นเชิงลบมา

พัฒนาปรับปรุงบ่อน้ำพุร้อนของจังหวัด เช่น 1. ด้านสถานที่ 2. ด้านกายภาพ 3. ด้านบริการ ให้ดียิ่งขึ้นเพื่อให้แหล่งท่องเที่ยวบ่อน้ำพุร้อนมีคุณภาพที่ดีขึ้นต่อไปในอนาคต เช่น เพิ่มสถานที่จอดรถให้เพียงพอต่อการรองรับนักท่องเที่ยว หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามาดูแลคุณภาพของบ่อน้ำพุร้อนให้ดียิ่งขึ้น และอบรมพนักงานให้มีทัศนคติที่ดีในการบริการมากยิ่งขึ้นเพื่อไม่ให้เกิดปัญหาในอนาคต

1.2 แนวทางส่งเสริมการท่องเที่ยวบ่อน้ำพุร้อนจากผลการวิจัยเชิงสังเคราะห์

ด้านการตลาด ทางจังหวัดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้แก่กระทรวงท่องเที่ยวกีฬาจังหวัดระนองควส่งเสริมการท่องเที่ยวบ่อน้ำพุร้อนให้เป็นรูปแบบหนึ่งของการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของจังหวัดระนองโดยเน้นจุดขายที่นักท่องเที่ยวสามารถมาท่องเที่ยวได้ตลอดทั้งปีและนำจุดเด่นของการแช่บ่อน้ำพุร้อนเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพนอกจากนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเน้นการประชาสัมพันธ์ผ่านทุกช่องทางที่สามารถเข้าถึงนักท่องเที่ยวได้ทุกกลุ่มอย่างกว้างขวางเช่น เว็บไซต์ เฟสบุ๊ก อินสตาแกรม ดิจิตัล เป็นต้น

ด้านการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวบ่อน้ำพุร้อนทางจังหวัดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้แก่กระทรวงท่องเที่ยวกีฬาจังหวัดระนองควรเข้ามาดูแลดูแลปรับปรุงบ่อน้ำพุร้อนให้มีมาตรฐานระดับสากล เช่น บ่อแช่น้ำร้อนแบบส่วนตัว และ สปาธรรมชาติเพิ่ม ทางเดินศึกษาธรรมชาติ และ สิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้สูงอายุ

ด้านทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้แก่กระทรวงท่องเที่ยวกีฬาจังหวัดระนอง และ ผู้ประกอบการร่วมกันตั้งมาตรการควบคุม การใช้ทรัพยากรน้ำแร่ ให้เกิดความยั่งยืนสร้าง โครงการปลูกป่าชายเลนและป่าฝน เพื่อเสริมความสมดุลของระบบนิเวศ รวมถึงรณรงค์แนวคิด ท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

ด้านการบริหารจัดการ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้แก่กระทรวงท่องเที่ยวกีฬาจังหวัดระนองบูรณาการทำงานระหว่าง หน่วยงานภาครัฐ เอกชน และชุมชน เพื่อจัดทำแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพรวมถึงสร้างระบบติดตามและประเมินผลใช้ เทคโนโลยีดิจิทัล เช่น Big Data วิเคราะห์แนวโน้มการท่องเที่ยว

ด้านการสร้างความพึงพอใจให้นักท่องเที่ยว ผู้ประกอบการยกระดับมาตรฐานการบริการและพัฒนาศักยภาพพนักงานในสถานที่ท่องเที่ยว เช่น การอบรมด้านสปา การบริการ และการสื่อสารหลายภาษาเพิ่มกิจกรรมที่น่าสนใจ เช่น จัด เทศกาลออนเซ็นและสปาสุขภาพ ประจำปี อีกทั้งปรับปรุงแก้ไขจุดบกพร่องของแหล่งท่องเที่ยวตามที่นักท่องเที่ยวได้แสดงความคิดเห็นด้านลบไม่ว่าจะเป็นเพิ่มสถานที่จอดรถ ดูแลคุณภาพบ่อน้ำร้อน อบรมพนักงานให้มีทัศนคติในการบริการนักท่องเที่ยว

ด้านคุณภาพของน้ำในบ่อน้ำพุร้อน หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องเข้าดูแลคุณภาพของน้ำในบ่อน้ำพุร้อนของแหล่งท่องเที่ยวบ่อน้ำพุร้อนให้มีคุณภาพ โดยเน้นเรื่องความสะอาดถูกหลักอนามัยและมีแร่ธาตุที่สำคัญในการบำบัดส่งเสริมสุขภาพของนักท่องเที่ยวได้

ด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องควรเน้นการพัฒนามิติด้านการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนกับแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพจังหวัดระนองทุกมิติไม่ว่าจะเป็น ด้านเศรษฐกิจ ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านสังคมและวัฒนธรรมให้ดียิ่งขึ้นไม่ว่าจะเป็นการอนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติการอนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติ การเสริมสร้างเศรษฐกิจของท้องถิ่นให้มีคุณภาพและยังคงอยู่อย่างยั่งยืนต่อไป

2. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาปัจจัยอื่น ๆ ที่อาจมีผลต่อการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของบ่อน้ำพุร้อนในจังหวัดระนอง เช่น การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวหลังสถานการณ์โควิด-19

2.2 ควรเพิ่มการศึกษาถึงบทบาทของภาครัฐและเอกชนในการสนับสนุนและพัฒนานโยบายที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ

2.3 ควรศึกษาความเชื่อมโยงระหว่างการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อพัฒนาแนวทางที่ยั่งยืน

ข้อจำกัดในงานวิจัย

เนื่องจากปัจจุบันนักท่องเที่ยวเริ่มที่จะแสดงความคิดเห็นน้อยใน Tripadvisor ทำให้ได้ข้อมูลความคิดเห็นทั้งบวกและด้านลบมาวิเคราะห์ในจำนวนที่ไม่มาก

คำกล่าวขอบคุณ (Acknowledgement)

ทีมผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.อศวิณ แสงพิกุล ที่เป็นผู้จุดประกายความคิดและช่วยออกแบบกรอบแนวคิดและแนวทางในการวิจัยครั้งนี้ อีกทั้งยังช่วยกรุณาให้คำปรึกษาในทุกขั้นตอนของกระบวนการวิจัยจนถึงการเผยแพร่ผลงาน

เอกสารอ้างอิง (References)

- กนกวรรณ เทพเลื่อน และ กฤษณี เรืองสมบัติ. (2564). คุณภาพน้ำจากบ่อน้ำพุร้อนในจังหวัดชุมพร ระนอง สุราษฎร์ธานี และนครศรีธรรมราช. วารสาร Mahidol R2R e-Journal. 8(2): 122 -132.
- จิตพิสุทธิ หงส์จร. (2560). ส่วนประสมทางการตลาด 7Ps ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวเชิงสุขภาพบ่อน้ำพุร้อนรักษะวาริน จังหวัดระนอง. หลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา วิทยาศาสตร์การกีฬา. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชยาภรณ์ อีระเวฬุกุล และไพฑูรย์ เจตธำรงชัย. (2561).กลยุทธ์การตลาดเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในพื้นที่อำเภอเมืองระนอง จังหวัดระนอง. วารสารรัชต์ภาคย์. 12(27): 85-100.
- ธนิตา ชัยชวัลประทีป. (2566). การศึกษาทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพจังหวัดระนองที่ตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศ. วารสารศิลปศาสตรราชชมงคลสุวรรณภูมิ. 5(1): 80-94.
- นันทพงศ์ เพชรฉวี. (2563). การมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของชุมชนเขตเทศบาลระนอง. งานประชุมวิชาการระดับชาติครั้งที่ 12 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม. 9-10 กรกฎาคม 2563. 2306 -2313. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- นิรวิทย์ เมืองดิษฐ์ และ พรณิฉัย นิตโรจน์. (2560). ความคิดเห็นเกี่ยวกับยุทธศาสตร์การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว : กรณีศึกษา บ่อน้ำพุร้อนบ้านพรัง จังหวัดระนอง. การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 8. 16 มีนาคม 2560. 1258-1266. มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.

- บุปผา วงษ์พันธุ์ทา เบญจพร แยมจำเมือง อังคนะ บุญเกิด และณัฐสินี สงจันทร์. (2563). การศึกษาเส้นทางรูปแบบ และกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ ในแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพของจังหวัดระนอง. **รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์**. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม.
- บุปผา วงษ์พันธุ์ทา คมสันต์ ทับชัย และธนิตชา ชัยชัชวาลประทีป. (2563). การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพด้วยความโดดเด่นของทรัพยากรการท่องเที่ยว และความร่วมมือของเครือข่ายการท่องเที่ยวจังหวัดระนอง. **รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์**. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม.
- รักพงษ์ ขอลือ. (2564). **แนวทางการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติจังหวัดระนอง**. หลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการท่องเที่ยวและโรงแรม. มหาวิทยาลัยพะเยา.
- รัฐวิชัย เศรษฐญาณนท์ และ ไตรรัตน์ จารุทัศน์. (2567). พฤติกรรมปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจและความพึงพอใจ ของนักท่องเที่ยวสถานที่ท่องเที่ยวที่มีน้ำพุร้อนตามธรรมชาติเป็นองค์ประกอบ กรณีศึกษาบ่อน้ำร้อนพรังธารินฮอตสปริง จังหวัดระนอง และวารริก ฮอตสปริง แอนด์ เวลเนส จังหวัดกระบี่. **สารศาสตร์วารสารสถาปัตยกรรมและการออกแบบ**. 7(1): 200-216.
- วรรณพร พุทธิภูมิพิทักษ์ กัญญาณน กาญจนาทวีกุล ประเมษฐ์ แสงอ่อน ศิริณญา ศิริณญาณนท์ นรินทร์ สังข์รักษาและวรรณวีร์ บุญคุ้ม. (2566). การจัดการตลาดของผลิตภัณฑ์ชุมชนเพื่อการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ในจังหวัดระนอง. **วารสารวิทยาลัยนครราชสีมา (สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์)**. 17(2): 166-179.
- ศุภลักษณ์ พินิจภูวดล. (2566). การดูแลรักษาแหล่งน้ำธรรมชาติและการจัดที่พักแบบโฮมสเตย์เพื่อการหารายได้ในชุมชนของจังหวัดระนอง. **วารสารกฎหมายนิติพัฒน์ นิด้า**. 12(2): 1-25.
- สิริธรรม บุญดำ (2566). **การวิเคราะห์คำวิจารณ์ของนักท่องเที่ยวที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพประเภทน้ำพุร้อนรักษะวารินและบ่อน้ำร้อนพรัง จังหวัดระนอง**. สารนิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการท่องเที่ยว. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- อมรรัตน์ พรหมแสง. (2565). ประสิทธิภาพของการจัดการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของจังหวัดระนอง. **วารสารวิชาการ สถาบันเทคโนโลยีภาคตะวันออกแห่งสุวรรณภูมิ**. 1(1): 14 -20.
- อรชา สกตสิงห์ ศรีธยา เลิศพุทธิรักษ์ และ ยิ่งยศ โชคชัยวรรณ์. (2554). การศึกษาปัจจัยด้านการบริหารจัดการสถานที่ท่องเที่ยวที่มีผลต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มาใช้บริการของน้ำพุร้อนสวนสาธารณะรักษะวาริน อำเภอเมืองระนอง จังหวัดระนอง. **วารสารวิทยาลัยพาณิชยศาสตร์บูรพาปริทัศน์**. 6(1): 69 -82.
- เอี่ยมทิพย์ ศรีทอง. (2558). น้ำพุร้อน (Onsen) : นวัตกรรมจัดการท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพและบำบัดโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน. **รายงานการวิจัย**. สถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.